

REVISIONSKONTORET

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Grundläggande granskning 2020

Grundläggande granskning 2020

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Nina Wennberg, Revisionskontoret

Gävle kommun 2021-04-15

Dnr.21REK14

www.gavle.se

Innehållsförteckning

Grundläggande granskning av Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	3
Bakgrund	3
Metod	3
Revisionskriterier	3
Begreppsförklaringar	4
Granskningsresultat	4
Reglemente	4
Föreslagna förändringar	6
Beslutade förändringar	6
Lagstiftning	7
Tillsynsmyndigheter	7
Målstyrning och måluppfyllelse	8
Ekonomistyrning	12
Riskhantering	13
Intern kontroll	16
Övrigt	18
Yrkesrevisorernas sammanfattande bedömningar	19

Grundläggande granskning av Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Bakgrund

Den grundläggande granskningen syftar till att ge de förtroendevalda revisorerna en grund för beslutet att till- eller avstyrka ansvarsfrihet för nämnden i rapporteringen till kommunfullmäktige. Den skall också ge ett underlag till om kritik eller anmärkning ska framföras till nämnden.

I denna rapport tar det sakkunniga biträdet ställning till de grundläggande frågorna om

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Den grundläggande granskningen i denna rapport är ett av underlagen för revisorernas bedömning om de ska tillstyrka att nämnden beviljas ansvarsfrihet.

Granskning av om räkenskaperna är rättvisande sker i granskningsrapporterna för Gävle kommuns delårsrapport och årsredovisning. Eventuella fördjupade granskningar rapporteras i separata revisionsrapporter.

Metod

De metoder som kommer att användas i granskningsarbetet är följande:

- Dokumentanalys
- Intervjuer/mailkontakter
- Löpande följa kallelser, handlingar och protokoll från nämnderna
- Dialogmöten där de förtroendevalda revisorerna samt sakkunniga biträden deltar.

Redovisningen för kommun och nämnder granskas dels översiktligt i delårsrapporten, dels i en mer omfattande granskning av årsredovisningen, vilket resulterar i separata rapporter.

Revisionskriterier

En utgångspunkt för granskningen är de övergripande styrdokument som finns för Gävle kommunkoncern alternativt Gävle kommun. Exempel på dessa är:

Övergripande: Fullmäktiges kommunplan med mål, uppdrag och ekonomiska ramar. Internkontrollreglemente och attestreglemente.

Nämnder: Reglementen, delegationsordningar, attestordningar
Tillsynsrapporter och beslut från de statliga organ som granskar myndighetsutövningen inom olika nämnder samt domstolsbeslut.

Begreppsförklaringar

Nedan följer en förklaring av de begrepp som yrkesrevisorerna använder vid sin bedömning:

Verksamhetens målstyrning

Begrepp:	Förklaring:
Ej ändamålsenlig	Förstärkningar i målstyrningen krävs
Ändamålsenlig	Fungerande målstyrning

Ekonomistyrning

Begrepp:	Förklaring:
Ej tillfredsställande	Anpassning till budget har inte skett. Avvikelser kan inte förklaras.
Tillfredsställande	Anpassning till budget har skett eller avvikelser kan förklaras.

Internkontroll

Begrepp:	Förklaring:
Bristfällig	Omedelbara förstärkningar krävs.
Tillräcklig	Fungerande internkontroll men behov av förstärkningar kan föreligga.

Granskningsresultat

Reglemente

Utöver det som föreskrivs i "Huvudreglemente för kommunstyrelse och nämnder i Gävle kommun", kommunallagen och annan författning gäller bestämmelserna i detta reglemente.

1 § Nämndens verksamhetsområden och uppgifter

Nämnden får även besluta:

1. samtliga uppgifter som åläggs Gävle kommun som huvudman eller som hemkommun inom skolväsendet enligt skollagen eller annan för-fattning vad avser skolformerna kommunal vuxenutbildning (svenska för invandrare, grundläggande nivå och gymnasial nivå) samt särskild utbildning för vuxna. Nämnden svarar även för hemkommunens aktivitetsansvar för ungdomar enligt 29 kap. 9 § skollagen (2010:800),
2. kommunens samtliga uppgifter enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387) samt anknytande planering,
3. kommunens uppgifter enligt socialtjänstlagen (2001:453) som avser omsorg, stöd och boende för personer med

funktionsnedsättning i alla åldrar samt anknytande planering såvitt avser särskilt boende enligt SoL 7 kap 1 §, punkt 2 och 3 i form av gruppboende/serviceboende för personer med funktionsnedsättning/socialpsykiatri samt hemtjänst som utförs av boendestöd samt personligt stöd

4. stöd till anhöriga till personer med funktionsnedsättning,
5. föreningsstöd till funktionshinderföreningar,
6. för genomförandet av åtgärder som förebygger arbetslöshet eller minskar verkningarna av arbetslöshet,
7. för frågor om bidrag till utomstående som bedriver verksamheter inom nämndens verksamhetsområde,
8. kommunens uppgifter enligt socialtjänstlagen (2001:453) gällande för-sörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföringen i övrigt
9. dödsboanmälan enligt ärvdabalken

2 § Delegering från kommunfullmäktige

Nämnden får även besluta:

1. i sådana mål och ärenden, där det ankommer på nämnden att föra kommunens talan och på kommunens vägnar träffa överenskommelser om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal och, med den begränsning som i varje särskilt fall kan vara föreskriven i lag eller fastställd av kommunfullmäktige, besluta om avskrivning av kommunens fordran.
2. att med bibehållet ansvar för verksamheten, träffa överenskommelse med annan om utförande av uppgifter som ankommer på nämnden.

Föreslagna förändringar

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden				
§	Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse från nämnd	Yttrande från Styrning och stöd	Kommentar
1 § 3 p	Saknas	<i>ledning och ansvar som vårdgivare för den kommunala hälso- och sjukvården i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) inom</i>	Enligt förslag	Delar av kommunens ansvar för hälso- och sjukvård faller inom nämndens verksamhetsområde idag.
		<i>nämndens verksamhetsområde,</i>		Den nya bestämmelsen är framförallt ett förtydligande men också för att lösa sekretessproblematik mellan två olika myndigheter (nämnder)
	kommunens uppgifter enligt socialtjänstlagen (2001:453) som avser omsorg, stöd och boende för personer med funktionsnedsättning i alla åldrar samt anknytande planering såvitt avser särskilt boende enligt SoL 7 kap 1 §, punkt 2 och 3 i form av gruppboende/serviceboende för personer med funktionsnedsättning/socialpsykiatri samt hemtjänst som utförs av boendestöd samt personligt stöd	kommunens uppgifter enligt socialtjänstlagen (2001:453) som avser omsorg, stöd och boende för personer med funktionsnedsättning i alla åldrar samt anknytande planering <i>vad gäller</i> avser särskilt boende enligt SoL 7 kap 1 §, punkt 2 och 3 i form av gruppboende/serviceboende för personer med funktionsnedsättning/socialpsykiatri samt hemtjänst som utförs av boendestöd samt personligt stöd <i>träffpunkter och dagverksamhet till målgruppen funktionsnedsättning och socialpsykiatri.</i>	Enligt förslag	Språklig justering och förtydligande
1 § 5 p.	föreningsstöd till funktionshinderföreningar,	besluta om fördelning av medel ur stiftelser och fonder samt föreningsbidrag inom nämndens ansvarsområde	Enligt förslag	
1 § 7 p.	För genomförande av åtgärder som förebygger arbetslöshet eller minskar verkningarna av arbetslöshet,	~~För~~ genomförande av åtgärder som förebygger arbetslöshet eller minskar verkningarna av arbetslöshet,	Enligt förslag	Språklig justering
1 § 8 p.	kommunens uppgifter enligt socialtjänstlagen (2001:453) gällande försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföringen i övrigt	kommunens uppgifter enligt socialtjänstlagen (2001:453) gällande försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföringen i övrigt <i>med undantag för ekonomiskt bistånd i samband med vård- och behandlingsinsatser,</i>	Enligt förslag	Språklig justering och förtydligande
1 § 7	för frågor om bidrag till utomstående som bedriver verksamheter inom nämndens verksamhetsområde	~~för frågor om bidrag till utomstående som bedriver verksamheter inom nämndens verksamhetsområde~~	Enligt förslag	Detta uppdrag ingår i nämndens uppdrag gällande stiftelse- och föreningsbidragshantering
1 § 10 p	Saknas	<i>att inom nämndens verksamhetsområde, avge yttranden eller upplysningar enligt särskild lagstiftning om dessa enligt författningen skall avges av socialnämnd eller den nämnd som enligt fullmäktiges beslut fullgör uppgifter inom socialtjänsten eller annars faller inom nämndens verksamhetsområde,</i>	Enligt förslag	Skrivningen behöver finnas i samtliga tre välfärdsnämnder.
1 § 11 p	Saknas	<i>hantera kommunalt bostadstillägg</i>	Enligt förslag	Uppdraget låg tidigare på omvårdnadsnämnden men hanteras idag av AFN.
1 § 12 p	Saknas	<i>svara för kommunens uppgifter enligt 5 kap. 2 § begravningslagen</i>	Enligt förslag	Uppdraget ligger idag på AFN. Behöver uttryckas i reglementet

Beslutade förändringar

Vi noterar att kommunfullmäktige beslutade under sitt sammanträde den 14 december 2020 att anta det upprättade förslaget på reviderat reglemente för nämnden.

Ny förvaltningsorganisation

Den nya förvaltningsorganisationen trädde i kraft 2019-01-01. Det innebar att fyra sektorer skapades: Utbildning, Vårld, Livsmiljö samt Styrning och Stöd. Kommunstyrelsen är nu anställningsmyndighet för all personal.

Dialogmöte med nämnden

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar:
Den nya förvaltningsorganisationen trädde i kraft 2019-01-01- KS är nu anställningsmyndighet för all personal. Nämnden har ansvar för verksamheten. Möjligheterna att genomföra verksamheten är mycket beroende av personal. Har nämndens behov av personal tillgodosetts av KS via kompetensförsörjningsstöd och bemanningsenheten?	Behovet av personal har kunnat tillgodoses. Under pandemin har detta testats särskilt (framförallt under våren och sommaren 2020), och försörjningen har fungerat.

Lagstiftning

Kommunallag (2017:725)
Skollag (2010:800)
Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
Socialtjänstlag (2001:453)
Lag (2016:1145) om offentlig upphandling
Lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning

Tillsynsmyndigheter

Dialogmöte med nämnden samt kompletterande frågor

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar:
Vilka olika tillsynsmyndigheter finns för er verksamhet?	<ul style="list-style-type: none"> • Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) tidigare Datainspektionen • Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) • Skolinspektionen • Justitieombudsmannen (JO)

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar:
Finns pågående eller avslutat ärende från tillsynsmyndigheter som berör nämndens verksamheter? Finns det pågående eller nyligen avslutade rättsprocesser?	Det är en ökning av ej verkställda beslut inom daglig verksamhet. Detta till följd av stängningen av dessa för att minska smittspridningen av Covid-19. Rapporteringen av dessa beslut kommer att bli synliga vid nästa rapporteringsperiod till IVO. Gällande antalet ärenden i domstol uppgår dessa till 15.

Yrkesrevisorernas iakttagelser

Tillsynsärenden har behandlats i nämnden i form av återrapportering av delegationsbeslut vid de flesta sammanträdena. Detta görs i överskådliga tabeller där det framgår vilka ärenden som är nya, pågående och avslutade.

Målstyrning och måluppfyllelse

Nämndens bedömning

Kommunfullmäktiges mål	
Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor	
[Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska arbeta för förbättrade skolresultat inom Vuxenutbildningen med ett särskilt fokus på att elever ska slutföra påbörjade utbildningar, dvs motverka avbrott av utbildningar]	● Analys av indikatorer saknas.
Påtagligt förbättrat företagsklimat i Gävle	
[Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska arbeta för att genomföra efterfrågade yrkesutbildningar i samverkan med andra kommuner för att matcha Gävles företagares behov av kompetens]	● Indikator: [Andel elever inom yrkesutbildning som har arbete sex månader efter avslutad utbildning]. - Mycket låg svarsfrekvens. Under 2021 kommer utveckling och eventuell upphandling av genomförande av intervjuer gentemot målgruppen att ske. Indikatorn har ej kunnat följas upp 2020.

Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen.													
[Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska säkerställa individer som är beviljade daglig verksamhet enl. LSS ges stöd och förutsättningar till ett självständigt liv och meningsfull sysselsättning]	 <p>I och med de kraftigt försämrade möjligheterna jobba med målgruppen utifrån situationen med Covid-19-pandemin så är målet ej uppfyllt 2020. Måluppfyllelsen bedöms vara ej uppfylld då insatser till målgruppen ej kunnat bedrivas i annat än mycket begränsad omfattning under 2020 på grund av Covid-19-pandemin.</p>												
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="331 667 660 719">Indikator</th> <th data-bbox="660 667 778 719">Utfall</th> <th data-bbox="778 667 979 719">Målvärde</th> <th data-bbox="979 667 1262 719">Status</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="331 719 660 875">Utreda målgruppens behov av aktivitet och sysselsättning (nuläge).</td> <td data-bbox="660 719 778 875">—</td> <td data-bbox="778 719 979 875">100 %</td> <td data-bbox="979 719 1262 875"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="331 875 660 999">Brukarens möjlighet att välja aktivitet utifrån önskemål (1)</td> <td data-bbox="660 875 778 999">—</td> <td data-bbox="778 875 979 999">100 %</td> <td data-bbox="979 875 1262 999"></td> </tr> </tbody> </table>		Indikator	Utfall	Målvärde	Status	Utreda målgruppens behov av aktivitet och sysselsättning (nuläge).	—	100 %		Brukarens möjlighet att välja aktivitet utifrån önskemål (1)	—	100 %	
Indikator	Utfall	Målvärde	Status										
Utreda målgruppens behov av aktivitet och sysselsättning (nuläge).	—	100 %											
Brukarens möjlighet att välja aktivitet utifrån önskemål (1)	—	100 %											
[Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska arbeta för att individen ska förflytta sig till egen försörjning genom arbete eller studier]	 <p>Vuxenutbildningen har idag flera relevanta indikatorer men inte ett fungerande verksamhetssystem för uppföljning. Under 2019 och 2020 har två stycken elevutvärderingar utförts. I skrivande stund nås en nöjdhet på 90%. Dock är det relativt få som väljer att svara på elevutvärderingen.</p> <p>I arbetet med ARBOS 2021 ligger ett utvecklingsarbete att skapa indikatorer och uppföljningsmetoder avseende effekterna av verksamhetens arbetsmetoder och insatser. Under oktober månad påbörjades det arbetet av verksamhetens chefer med externt konsultstöd från KPMG. Resultat av detta kommer presenteras under 2021.</p>												
[Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska stödja individer med psykiska funktionshinder så dessa ges förutsättningar till ett självständigt liv och meningsfull sysselsättning]	 <p>Måluppfyllelsen bedöms vara i sin helhet ej uppfyllt då insatser till målgruppen ej kunnat bedrivas i annat än mycket begränsad omfattning under 2020 på grund av Covid-19-pandemin. Indikatorer ej lämpliga. Nya indikatorer tas fram under 2020.</p>												

En modern samhällsplanering som möter nuvarande och kommande generationers behov	●
En ekologiskt hållbar och klimatneutral kommun	●

Dialogmöte med nämnden

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar:
Finns problem med genomförandet av målen? Beskriv.	Covid-19 situationen har generellt sett försvårat nämndens arbete under året. Detta då arbetssätt måste anpassas inom nämndens verksamheter, väsentligt i vissa delar (undervisningsform inom vuxenutbildningen, stängning av dagliga verksamheten och så vidare). Det har inte varit möjligt träffa individer i många fall/insatser. Detta kommer påverka måluppfyllelsen i sin helhet. Samma skrivning/samma bedömd effekt alla målen. Orsakssamband är komplicerade och påverkan på total måluppfyllelse är svårt förutse idag. Till exempel hur förändrat arbete inom förebyggande arbete ger för effekt i år, kommande år och så vidare.
Finns problem med genomförandet av uppdrag? Beskriv.	Två uppdrag (3.1 och 3.5), har nära koppling till hur nämnden arbetar inom ramen för de kommunövergripande målen och ingår i det ordinarie arbetet för verksamheten. Uppdraget att "att tillse minst 2% av kommunens anställningar tillfaller personer med funktionsvariation" faller till stor del utanför nämndens mandat då kommunstyrelsen är anställande myndighet, och uppdraget är därmed ansvarsmässigt problematiskt. Genomförande av uppdrag 3.1 och 3.4 har i olika omfattning påverkats av Covid 19 då olika aktiviteter inte kunnat genomföras som planerat.

Nämndens analys av utfall

Nämnden bedömer att fyra mål delvis uppnås samt att ett mål inte uppnås.

Yrkesrevisorernas iakttagelser

” Enligt kap 6 § 6 kommunallagen ska nämnderna var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten”. Detta framgår även i reglementet för Gävle kommuns styrelse och nämnder (Dnr.19KS455-29). I detta reglemente framgår vidare att nämnden har ansvar för att dess uppdrag och verksamhet är tydligt och genomförs på ett ändamålsenligt sätt med hänsyn till fullmäktiges mål och styrning, samt lagar och andra författningar för verksamheten.

Vi noterar att nämnden förhåller sig till tre av fullmäktiges fem övergripande mål. Det är inget krav på att de behöver förhålla sig till samtliga mål.

Vi noterar att nämnden har tolkat de tre kommunövergripande målen från fullmäktige och brutit ned de till fem nämndspecifika mål, vilket ger en tydlig bild vad det är nämnden ska göra. En tydlig koppling finns mellan de nämndspecifika målen och de kommunövergripande målen i nämndens verksamhetsplan.

Det mål som nämnden bedömer inte kommer att uppnås **[Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska säkerställa individer som är beviljade daglig verksamhet enl. LSS ges stöd och förutsättningar till ett självständigt liv och meningsfull sysselsättning]**, beror på att enheten för daglig verksamhet inte har kunnat arbeta med verksamhetsmålen. Detta till följd av stängningar av verksamheten på grund av coronapandemin, vilket lett till kvalitetsförsämring för alla besökare, anhöriga, brukare och kunder. Nämnden bedömer att detta har påverkat måluppfyllelsen kraftigt.

Vi noterar att prognosen för de två indikatorerna till målet var grönt respektive gult vid delår 2. Detta indikerar att nämnden bör se över sina indikatorer för måluppfyllelsen då utfallet för helåret bedöms vara att målvärdet inte nås. Vidare noterar vi att nämnden valt att inte redovisa utfall för dessa indikatorer för helåret. Nämnden skriver istället att nya indikatorer tas fram under 2021.

Vi noterar att målet **[Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska arbeta för att individen ska förflytta sig till egen försörjning genom arbete eller studier]** som bedöms som att det delvis kommer att uppnås hade en röd indikator vid delår 2. Det är indikatorn: 250 individer/år från försörjningsstöd till egen försörjning inom ramen för 1000 fler i arbete (reguljär arbetsmarknad), där status var en större avvikelse och bedömningen var att målvärdet inte skulle uppnås. Utfallet för denna indikator är grön för helåret. Nämnden konstaterar själva att nuvarande uppföljningssystem har brister, vilket försvårar möjligheter att få ut siffor kring avslut och avslutsorsaker. Enligt nämnden beräknas ett välfungerande uppföljningssystem levereras under 2021. Kommunrevisionen kommer att följa upp detta.

Sammantaget noterar vi att nämnden behöver se över sina indikatorer med anledning av relevansen mot måluppfyllelsen. Nämndens måluppföljning är inte tillfredsställande där nuvarande uppföljningssystem synes ha brister. Coronapandemin har kraftigt försämrat nämndens

möjligheter till att arbeta med målgrupperna. Detta har inneburit att utfall saknas för målens indikatorer i nämndens verksamhetsrapport.

Ekonomistyrning

Nämndens analys av utfall

(mnkr)	Utfall helår 2020	Utfall helår 2019	Budget helår 2020
Verksamhetens intäkter	292,4	275,5	246,2
Personalkostnader	-709,6	-666,3	-703
Övriga kostnader	-552,8	-550,5	-509,3
Avskrivningar/nedskrivningar	-1,3	-1,3	-1,2
Internränta	-0,1	-0,1	-0,1
Resultat före kommunbidrag	-971,4	-942,7	-967,4
Kommunbidrag	967,4	910,1	967,4
Årets resultat	-4,0	-32,6	0
Investeringar	0,3	1,5	1,2
Erhållet investeringsbidrag	0	0,0	0
Nettoinvesteringar	0,3	1,5	1,2

Nämnden redovisar ett negativt resultat för helåret 2020 om -4,0 mnkr.

De största negativa avvikelserna mot budget återfinns inom personlig assistans i egen regi som redovisar ett underskott på minus 7,8 mnkr och Boende LSS som redovisar ett underskott på ca 11,7 mnkr. Inom både personlig assistans och Boende LSS stod högre personalkostnader för den största avvikelsen. Enheten för dagligverksamhet visade ett positivt resultat på ca 12,3 mnkr som främst berodde på nedstängningen av verksamheten under pandemin, vilket bland annat ger lägre personalkostnader och omsorgsresekostnader.

Försörjningsstödsenheterna redovisar ett negativt resultat med totalt minus 5,6 mnkr för perioden. Av det negativa resultatet är -3,6 mnkr utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Den negativa avvikelsen på utbetalningar av ekonomiskt bistånd beror till största del på att det är fler kunder i behov av försörjningsstöd / försörjningsstödstagare än det planerade antalet för budget 2020. Covid-19 pandemin förändrade dock förutsättningarna för att kunna hålla den budgeten.

Dialogmöte med nämnden

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar:
Nämndens kommentarer till det ekonomiska utfallet jämfört med budget: Resultat delår 2 och prognos 2020.	Prognosen för arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden avseende hela 2020 bedöms till minus ca 14,0 mnkr och avser förväntat ökade kostnader inom ekonomiskt bistånd på grund av den ökade arbetslösheten. I

Utmaningar/risker för att ej nå en ekonomi i balans för helåret?	arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens prognos 2020 tas endast effekterna av covid-19 pandemin upp som kostnadsavvikelser. Det innebär att inga andra avvikelser än de som beror på covid-19 tas upp i prognosen för 2020, eftersom de övriga positiva avvikelserna beräknas ta ut de övriga negativa avvikelserna och att den ekonomiska ramen kan hållas förutom covid-19 effekterna.
--	---

Yrkesrevisorernas iakttagelser

Vi noterar att nämndens resultat håller sig inom den ekonomiska ramen från kommunfullmäktige. Fullmäktige beslutade om en tilläggsbudget i oktober 2020, där nämnden tilläts lämna ett underskott på -14,0 mnkr för 2020, vilket motsvarade det prognostiserade helårsresultatet. Anledningen var konsekvenser för nämnden kopplade till covid-19.

Vi noterar att nämndens underskott om -4,0 mnkr är en avvikelse mot årsprognosen som gjordes vid delåret. Nämndens årsprognos om -14,0 mnkr bestod i främst ökade kostnader inom ekonomiskt bistånd på grund av den ökade arbetslösheten. Vi noterar att minskningen av det prognostiserade underskottet beror på att Arbetsförmedlingen kom med en ny satsning mot fler extratjänster.

Utifrån en analytisk granskning av nämndens resultaträkning, synes förklaringen till avvikelse mot budget vara rimlig. Nämnden har valt att kommentera avvikelser mot den ursprungliga budgeten med en ekonomi i balans. Avvikelsen om -4,0 mnkr utgör 0,4 % av nämndens ekonomiska ram om 967 mnkr. Nämnden tar själva upp att det är svårt att budgetera för statsbidrag från Migrationsverket och Arbetsförmedlingen då dessa fluktuerar under åren. Detaljgranskning sker i samband med granskningen av Gävle kommuns finansiella rapporter. Eventuella iakttagelser från detaljgranskningen kommer att redovisas i granskningsrapporten för Gävle kommuns årsredovisning.

Vi noterar att nämnden tar upp ekonomiska månadsrapporter för beslut löpande.

Riskhantering

En riskanalys ska ligga till grund för internkontrollplanen. Den omfattar ofta flera risker än de som tas med i internkontrollplanen.

Dialogmöte med nämnden samt kompletterande frågor

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar:
Hur säkerställer nämnden att internkontrollplanen baseras på en aktuell och heltäckande riskanalys för nämnden?	Nämnden fattar beslut om Internkontrollplan enligt Internkontrollreglementet för Gävle Kommun. Internkontrollplanen innehåller de prioriterade risker som framkommer av riskanalysen.

	<p>Riskanalysen sker inom Sektor Vårld och är grunden för framtagande av de prioriterade risker och kontrollmoment som utgör själva beslutsförslaget till internkontrollplan. Riskanalysen fattas alltså ej som beslut av nämnden och så ser inte gällande ansvarsfördelning ut enligt aktuellt Internkontrollreglemente.</p> <p>Riskanalys sker kontinuerligt genom Sektor Vårlds inre arbete, samt genom de regelbundna rapporteringar inklusive eventuella problemområden/avvikelser från verksamheterna som sker till nämnd. Vid behov revideras internkontrollplanen med tillägg av risker under året om sådana risker identifieras efterhand som måste följas upp och hanteras.</p>
<p>Är samtliga risker i riskanalysen med i internkontrollplanen?</p>	<p>Nej. Stratsys är ännu inte helt anpassat efter vår nya organisation av olika anledningar och därför har inte i praktiken den fulla riskanalysen skett i Stratsys.</p> <p>Det finns alltså ett arbete som sker utanför Stratsys i detta motsvarande "bruttolista". Risker har passerat ledningsgrupp och där har de risker som gemensamt prioriterats tagits vidare in i Stratsys vilket tjänat som beslutsunderlag för nämnd. I nämndprocessen har även denna metodik förankrats och informerats om.</p>
<p>Finns skriftlig dokumentation/motivering till varför risker tas med till internkontrollplanen eller inte?</p>	<p>Nej. Däremot ges en information i samband med att ärendet är i aktuell nämnd.</p>

Nämndens beskrivning

En riskanalys görs på tjänstemannanivå inför nämndens beslut om internkontrollplanen. Riskanalysen finns dokumenterad i Stratsys. Det är först vid själva beslutet om internkontrollplanen som nämnden blir involverade.

Kritiska risker som tas med in i internkontrollplanen

<p>Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor</p> <p>[Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska arbeta för förbättrade skolresultat inom Vuxenutbildningen med ett särskilt fokus på att elever ska slutföra påbörjade utbildningar, dvs motverka avbrott av utbildningar]</p>	●	<p>Bristfälligt systematiskt kvalitetsarbete</p> <p>Risken är att analyser och beslutsunderlag blir bristfälliga på grund av ej fungerade systematiskt kvalitetsarbete och felaktiga åtgärder sätts in vilket leder till att målgrupperna inte ges rätt förutsättningar och insatser.</p>
	●	<p>Otillräckligt beslutsunderlag för försörjningsstöd</p> <p>Risk för att beslutsunderlag gällande försörjningsstöd är otillräckligt på grund av bristfällig handläggning eller dokumentation, vilket kan leda till att brukare felaktigt beviljas eller avslås ekonomiskt bistånd, eller beviljas fel belopp.</p> <p><u>Syftet med granskningen</u> Syftet med granskningen är att säkerställa att beslut fattas utifrån gällande delegationsordning, att det finns tillräcklig dokumentation och underlag för beslut och utbetalning samt att utbetalning gått till rätt mottagare med rätt summa.</p>
	●	<p>Ineffektiva insatser mot arbetslöshet</p> <p>Ett av nämndens övergripande uppdrag är att förflytta individer från arbetslöshet och utanförskap till egen försörjning. För att säkerställa att nämndens insatser är verkningsfulla krävs en god uppföljning av nämndens verksamhet med utvecklade indikatorer.</p>

Yrkesrevisorernas iakttagelser

En iakttagelse är att riskanalysen inte beslutas om på nämndsnivå. Riskanalysen är omfattande och innehåller många risker där det sker ett urval baserat på sannolikhet för att risken ska uppstå samt konsekvens därav. När nämnden inte tar del av sektorns riskbedömning kan nämnden missa information, eftersom det endast är risker som finns med i internkontrollplanen som nämnden då får ta del av.

Vi noterar att samtliga risker som är identifierade i riskanalysen är med i internkontrollplanen. Det betyder att nämnden får ta del av samtliga risker som identifierats i riskanalysen. Däremot har nämnden inte varit delaktig i arbetet med riskanalysen och därmed inte heller tagit del av bruttolistan över identifierade risker.

Risken analysen innehåller fyra identifierade risker, tre kritiska samt en medium. Vi noterar att samtliga risker hör till det kommundemensamma målet **[Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor]** där nämndens mål är **[Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska arbeta för förbättrade skolresultat inom Vuxenutbildningen med ett särskilt fokus på att elever ska slutföra påbörjade utbildningar, dvs motverka avbrott av utbildningar]**. Nämnden har alltså inga identifierade risker till sina fyra övriga mål.

Två av de kritiska riskerna bedöms som att sannolikheten för att de inträffar är medelstor och konsekvensen om de inträffar stor. Den tredje risken bedöms sannolikheten också vara medelstor men om den inträffar blir konsekvensen mycket stor. Det är risken **[otillräckligt beslutsunderlag för försörjningsstöd]**.

Yrkesrevisorerna rekommenderar att nämnden fattar beslut om riskanalys. Ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig ligger enligt 6 kap 7 § kommunallagen på nämnden.

Intern kontroll

Dialogmöte med nämnden

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar:
Bedömer nämnden att man har en återrapportering som ger en tillfredsställande intern kontroll över verksamheten?	
Ekonomi:	Ekonomisk månadsrapportering samt redovisning av diverse definierade nyckeltal (volym) sker månadsvis. Måluppfyllelse rapporteras i statusuppdateringar tertialvis och redovisas slutligen vid Årsrapporten för innevarande år. Detta bedöms vara en tillfredsställande rapportering.
Måluppfyllelse och uppdrag: Köer/ärendeflöden:	Nämnden har i sin antagna internkontrollplan för 2020 beslutat om ett mindre antal risker än tidigare år. Detta är för att säkerställa och prioritera ett antal risker som anses vara av särskild vikt att ha god kontroll och uppföljning över.

Nämndens bedömning

Se ovan.

Yrkesrevisorernas iakttagelser

Nämnden ska enligt 6 kap 7 § kommunallagen se till att den interna kontrollen är tillräcklig.

Varje nämnd har en skyldighet att löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom nämndens verksamhetsområde (5 § Gävle kommuns Internkontrollreglemente).

Varje nämnd skall årligen antaga en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen (6 § Internkontrollreglementet).

- Vi noterar att internkontrollplanen har antagits i nämnden i enlighet med internkontrollreglementet. Internkontrollplanen färdigställdes inte enligt den tidplan kommunstyrelsen fastställt. Nämnden var försenad med tre veckor.

Kommunstyrelsen har gjort en uppföljning av internkontrollen för samtliga nämnder vilken presenterades i samband med sammanträdet i juni 2020. Förutom mål och uppdrag finns även ett antal program som kommunfullmäktige tagit beslut om. Ett av dessa program beslutades under maj 2018 och det är "Mål och riktlinjer för privata utförare".

- Det är endast nämnderna i Sektor Vårld Gävle som har med det i internkontrollplan 2020, vilket kan bero på att de övriga nämnderna inte har identifierat risker som bör omfattas av internkontrollplanen.

Kommunfullmäktiga har beslutat att det i nämndernas riskanalys ska framgå hur verksamheten säkerställer tillräcklig insyn, uppföljning och kontroll av privata utförare.

- Vi noterar att nämnden enligt kommunstyrelsens kontroll av riskbedömningar i Stratsys har med det i riskbedömningen.

Resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen skall, med utgångspunkt från antagen plan, löpande rapporteras till nämnden. Rapportering skall ske skriftligt (7§ Internkontrollreglementet).

- Vi noterar att nämndens internkontrollrapport fastställts i nämnden i enlighet med internkontrollreglementet. Nämnden klarmarkerade inte internkontrollrapporten i tid i enlighet med kommunstyrelsens instruktioner.

Vi noterar att nämnden själva i slutet av året upptäckt ett misstänkt bedrägeri inom försörjningsstödet. En person anställd inom sektor Vårld har polisanmälts och avskedats efter misstanke om bedrägeri och olaga dataintrång. Förutom polisutredningen pågår en intern utredning. Kommunrevisionen har fått samma information som nämnden och kommer att ta del av utredningen när den färdigställts.

Övrigt

Dialogmöte med nämnden

Covid-19

Frågor från kommunrevisionen	Nämndens svar:
Hur har pandemin påverkat nämndens verksamhet?	
Ekonomi:	<p>I arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens prognos 2020 tas endast effekterna av Covid-19 pandemin upp som kostnadsavvikelser. Det innebär att inga andra avvikelser än de som beror på covid-19 tas upp i prognosen för 2020, eftersom de övriga positiva avvikelserna beräknas ta ut de övriga negativa avvikelserna och att den ekonomiska ramen kan hållas förutom covid-19 effekterna.</p> <p>Statsbidrag för att kompensera, direkt eller genom återsökning av kostnader: Totalt har Valfärd Gävle sökt ersättning till Socialstyrelsen med 13,8 mnkr inom egen regin till och med augusti 2020 (total ansökan för perioden 1/2 2020 – 31/8 2020; ca 16 mnkr). Ansökan avser främst materialinköp (förbrukat material 8,4 mnkr) och personalförstärkningar (5,4 mnkr) inom vård- och omsorgsboende och hemtjänst. Här är arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens andel är ca 0,8 mnkr för inköp av skyddsutrustning. All skyddsutrustning var vid delårsbokslutet bokfört inom omvårdnadsnämnden, men kommer att justeras efter beslut om ersättningsnivån på sökta medel från Socialstyrelsen.</p>
Personal:	<p>Vissa personalgrupper har påverkats särskilt. EDV stängde i mitten av mars, och personal omfördelades för att stödja brukare i deras bostäder, samt fördelas till andra verksamheter där det fanns behov av personal (t ex hemtjänst). Personal vid vuxenutbildningen har arbetat hemifrån utifrån regeringens beslut om distansundervisning för vuxenutbildning och gymnasieutbildning.</p>
Brukare:	<p>Brukare inom EDV har påverkats i hög grad eftersom verksamheten varit stängd för att motverka smittspridning. Detta har belastat brukare då de inte fått sina insatser genomförda, samt anhöriga och personal på boenden.</p>
Ändrad verksamhet för att minska smittspridning:	<p>Den största påverkan har skett för EDV (stängt) samt vuxenutbildningen (distansundervisning).</p>

Nämndens sammanfattning av de viktigaste händelserna

Situationen med Covid-19-pandemin är och har varit helt dominerande under våren. I princip all verksamhet och kraft har fått ställa om och anpassa sig efter detta nuläge. Detta kommer att påverka måluppfyllelsen i alla delar.

Vuxenutbildningen konstaterar under andra halvåret en kraftigt ökad efterfrågan på utbildning i följderna av Covid-19-pandemin. Samtidigt omfattas inte verksamheten av samma volymbaserade resursfördelningsmodell/ekonomiska förutsättningar som övriga skolformer inom Gävle Kommun. Detta innebär att verksamheten inte har förutsättningar att växla upp till dessa förutsättningar gällande ny (högre) nivå av efterfrågan av utbildning. Detta kommer leda till att elever ställs utan utbildningsinsatser och riskerar hamna i utanförskap.

Stängning av Daglig verksamhet (EDV) som en åtgärd utifrån pandemin har påverkat brukare, anhöriga och organisationen.

En snabbt vikande konjunktur har gett Arbetsmarknad- och funktionsrättsnämnden stora utmaningar för att hantera en potentiellt stigande arbetslöshet. Fokus på att skapa fler tillfälliga sommarjobb för ungdomar har lyckats bra. Ett fortsatt arbete för att snabbare förflytta människor till egenförsörjning har trots pandemin kunna hålla högt tempo.

Yrkesrevisorernas sammanfattande bedömningar

Utifrån den grundläggande granskning som gjorts via nämndens egen rapportering, dialogmöte med kommunrevisionen samt uppföljning av tillsynsrapporter gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer. Nämnden omfattas även av redovisningsrevision samt en fördjupad granskning av löneprocessen som båda resulterar i egna rapporter.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Verksamhetens målstyrning

Sammantaget noterar vi att nämnden behöver se över sina indikatorer med anledning av relevansen mot måluppfyllelsen. Nämndens måluppföljning är inte tillfredsställande där nuvarande uppföljningssystem synes ha brister. Coronapandemin har kraftigt försämrat nämndens möjligheter till att arbeta med målgrupperna. Detta innebär att utfall inte kan redovisas för målens indikatorer i nämndens verksamhetsrapport.

Med anledning av ovanstående har yrkesrevisorerna svårt att bedöma nämndens ändamålsenlighet och måluppfyllelse, men konstaterar att den påverkats kraftigt negativt av coronapandemin.

Ekonomistyrning

Vi noterar att nämndens resultat håller sig inom den ekonomiska ramen från kommunfullmäktige. Fullmäktige beslutade om en tilläggsbudget i oktober 2020, där nämnden tilläts lämna ett underskott på -14,0 mnkr för 2020, vilket motsvarade det prognostiserade helårsresultatet. Anledningen var konsekvenser för nämnden kopplade till covid-19.

Avvikelsen om -4,0 mnkr utgör 0,4 % av nämndens ursprungliga ekonomiska ram om 967 mnkr.

Vi noterar att nämndens underskott om -4,0 mnkr är en avvikelse mot årsprognosen som gjordes vid delåret. Nämndens årsprognos beräknades då till -14,0 mnkr i främst ökade kostnader inom ekonomiskt bistånd på grund av den ökade arbetslösheten. Vi noterar att minskningen av det prognostiserade underskottet beror på att Arbetsförmedlingen kom med en ny satsning med fler extratjänster.

Nämndens förklaring till avvikelse mot budget synes vara rimlig. Vi noterar att nämnden själva tar upp att det är svårt att budgetera för statsbidrag från Migrationsverket och Arbetsförmedlingen då dessa fluktuerar under åren.

Yrkesrevisorernas bedömning är att nämndens ledning, styrning och uppföljning gällande ekonomi för 2020 i huvudsak varit tillfredsställande.

Internkontroll

Internkontrollplan samt internkontrollrapport är upprättat i enlighet med reglemente och har antagits i nämnd. Reglementet är dock från 1999 och skulle behöva en översyn med tydligare riktlinjer gällande återrapportering och uttalat ansvar för riskanalys. Riskanalysen görs idag på tjänstemannanivå och yrkesrevisorernas rekommendation är att den bör beslutas på nämndnivå för att nämnden ska kunna säkerställa en tillräcklig internkontroll enligt kommunallagen. Då nämndernas interna kontroll syftar till att återrapportering ska förmedlas på ett sådant sätt att beslutsfattare kan vidta erforderliga åtgärder, bör nämnden se över periodiciteten avseende återrapportering av de kontrollmoment som finns i internkontrollplanen gällande de risker som har högst risknivå.

Det misstänkta bedrägeriet och olaga datainträdet inom försörjningsstödet som noterades under året, visar på brister i den interna kontrollen. Kommunrevisionen kommer att följa upp den pågående polisutredningen samt den interna utredningen, i syfte att verifiera att nämnden stärker upp en god intern kontroll för all verksamhet via organisation, system och rutiner.

I avvaktan på utredningen kan vi inte uttala oss om den interna kontrollen varit tillräcklig. Den interna kontrollen handlar inte bara om de kontrollinsatser som görs i enlighet med beslutad internkontrollplan, utan om att bygga in god intern kontroll för all verksamhet via organisation, system och rutiner.